

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Hommelstraat 2 te Beuningen

Rapportnummer 18-0066

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Hommelstraat 2 te Beuningen

Maart 2018

Rapportnummer: 18-0066

In opdracht van: Pouderoyen Compagnons

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: ir. N. Arts-Smits

Auteur: ir. N Arts-Smits

Kwaliteitscontrole: ir. E.J.F. Claassen

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel	3
1.3	Zorgplicht.....	3
1.4	Leeswijzer.....	3
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	7
3	Methode.....	9
4	Natuurwaarden	10
4.1	Beschermde gebieden.....	10
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Flora.....	12
4.2.2	Vlinders en libellen	12
4.2.3	Kevers en weekdieren	12
4.2.4	Vissen	13
4.2.6	Vogels.....	17
4.2.7	Zoogdieren.....	18
5	Conclusies en aanbevelingen.....	21
5.1	Beschermde gebieden.....	21
5.2	Beschermde soorten	21
5.3	Advies en aanbevelingen	23
6	Geraadpleegde bronnen.....	25

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens op de locatie Hommelstraat 2 te Beuningen de bestaande woning te slopen en een nieuw woongebouw te realiseren. In verband met de ruimtelijke procedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke

noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt in het buitengebied van Beuningen op de locatie Hommelweg 2 te Beuningen, gemeente Beuningen. Aan de noordzijde van het plangebied ligt een toegangsweg naar buurpercelen. Aan de zuidkant grenst het plangebied aan een paardenwei. Ten westen van het plangebied ligt de Hommelstraat. Tussen de Hommelstraat en een deel van het plangebied ligt een vrij diepe sloot die ten tijde van het veldbezoek vrijwel geheel droog stond.

Het plangebied betreft een oude boerderij die tot een jaar geleden in gebruik is geweest als woonhuis met bijbehorende tuin en een voormalige boomgaard waar nog enkele fruitbomen in staan. De voormalige boomgaard bestaat verder uit verruigd grasland. In gebied ligt een takkenhoop. Tevens is een vrijstaande garagebox aanwezig ten noorden van het woonhuis.

De ligging van het plangebied in de ruimere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina's 6 en 7 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rode figuur) (bron: Google maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (rood omlijnd) (bron: Pouderoyen Compagnons)

Foto 1. Garagebox vanaf de Hommelstraat

Foto 2. Woning vanaf de Hommelstraat

Foto 3. Zolder van de boerderij

Foto 4. Zolder van de aangebouwde schuur

Foto 5. Buitenzijde te slopen boerderij

Foto 6. Binnenzijde boerderij

Foto 7. Droog gedeelte sloot tussen Hommelstraat en plangebied

Foto 8. Sloop tussen Hommelstraat en plangebied

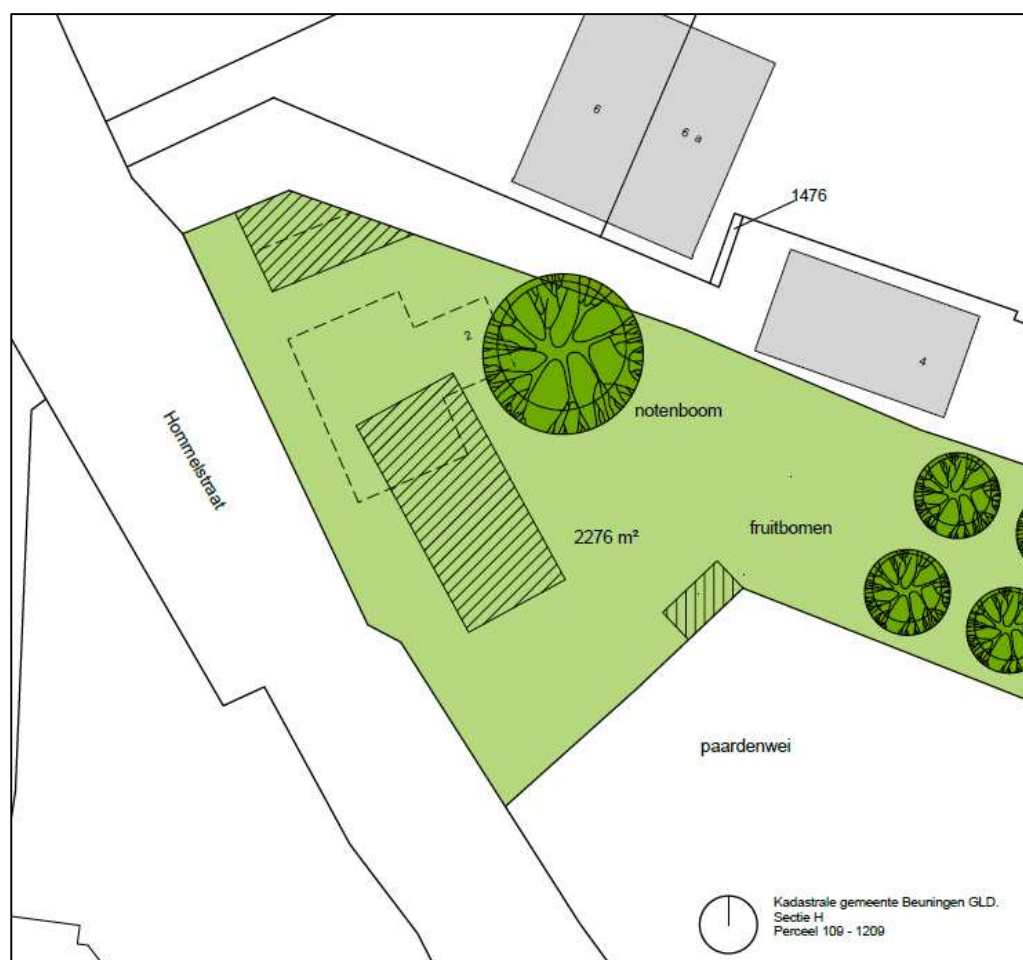
Foto 9. Siertuin ten zuiden van het woonhuis

Foto 10. Voormalige boomgaard met enkele fruitbomen en verruigd grasland

2.2 Voorgenomen plannen

Het planvoornemen bestaat uit de sloop van een bestaande woning met bijgebouw en de oprichting van een nieuw woongebouw, zie figuur 3. Overwogen wordt om een nieuwe oprit vanaf de Hommelstraat te realiseren ten zuiden van het nieuwe woongebouw.

Figuur 3. Voorgenomen plannen indicatief (nieuw woongebouw en bijgebouwen gearceerd)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl, verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken.

De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 12 maart 2018 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: half bewolkt, droog, weinig wind (2 bft) en circa 13 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied, Rijntakken, op 870 meter afstand ten noorden van het plangebied ligt, zie figuur 4.

Figuur 4. Ligging plangebied (zwarte ster) ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijntakken (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Effectbeoordeling

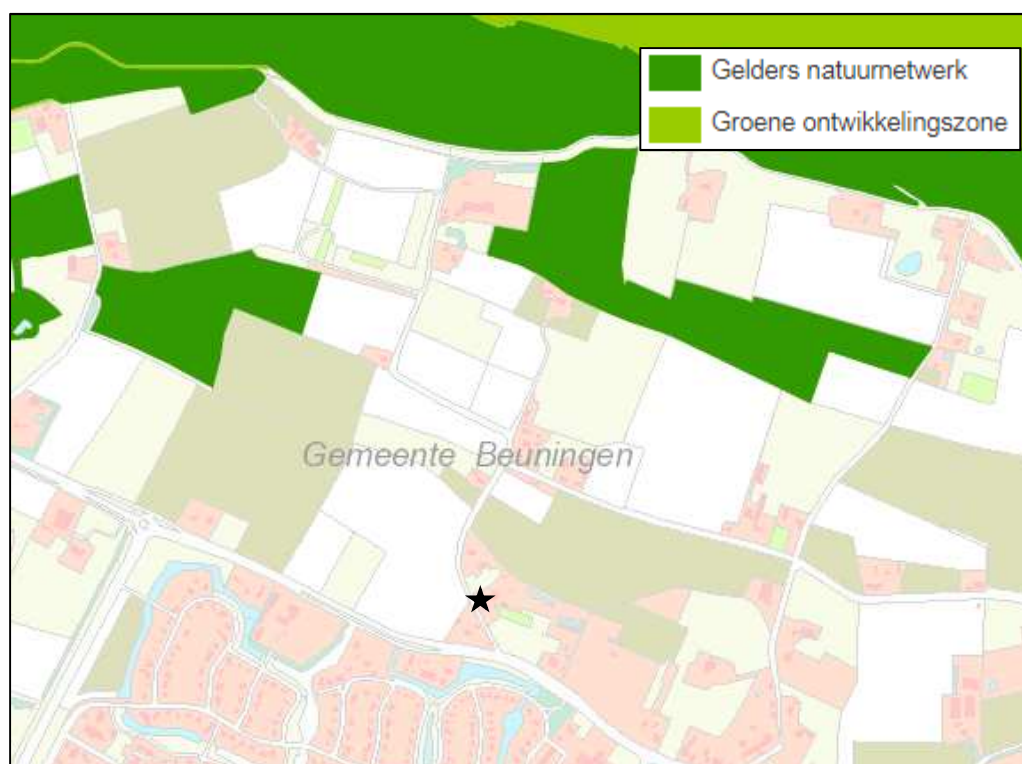
Doordat het plangebied buiten het Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Negatieve effecten door oppervlakteverlies, versnippering en verstoring door mechanische effecten zijn derhalve op voorhand uit te sluiten.

De voorgenomen plannen bestaan uit het slopen van het bestaande woonhuis en bijgebouw en het realiseren van een nieuw woongebouw met bijbehorende bijgebouwen.

Op basis van de lokale en kleinschalige aard van de voorgenomen plannen en de afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied kunnen ook overige effecten, zoals verstoring door licht, geluid en optische verstoring, worden uitgesloten. Aangezien de voorgenomen plannen voorzien in de sloop van een woonhuis en de bouw van een nieuw woonhuis op hetzelfde perceel, wordt een toename van stikstofuitstoot niet verwacht.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS genoemd) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland. Uit de kaarten van de kaartbank op de website van de provincie Gelderland, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNN. Het dichtstbijzijnde onderdeel van het GNN bevindt zich op ongeveer 600 meter afstand ten noorden van het plangebied, zie figuur 5. Tussen het plangebied en het GNN liggen agrarische percelen en verschillende erven.

Figuur 5. Ligging plangebied (zwarte figuur) ten opzichte van het GNN (donkergroen) en de GO (lichtgroen) (bron: https://gldanders.planoview.nl/planoview/NL.IMRO.9925.PVOMgverordening-vst1?s=SAAXIYAKQgF7vzJFhERCBAN4P4P_____wP38wJiAMdOCzhy3qgpM4ZOGbcCBA)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het GNN. Gezien de (lokale) aard van de voorgenomen plannen is het uit te sluiten dat de sloop van de bestaande woning en het oprichten van een nieuwe woonhuis op 600 meter afstand van het GNN een negatief effect zal hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN.

Conclusie

Het is uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten tot gevolg zullen hebben op Natura 2000-gebieden.

Het is uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een negatief effect tot gevolg hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het nabijgelegen GNN.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of mitigerende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied bestaat uit een verruigd grasland en een siertuin. Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen een straal van een kilometer van het plangebied de beschermde plantensoort kluwenklokje (§3.3 Wnb) voorkomt. Kluwenklokje is in Nederland een zeer zeldzame plant die oorspronkelijk in Nederland in het wild voorkomt langs de rivieren. De natuurlijke groeiplaats is op zonnige en matige voedselrijke, matig vochtige bodem van kalk- of humushoudend zand, klei of leem.

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat binnen het plangebied geschikte biotopen voor beschermde plantensoorten ontbreken. Het is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Bevindingen uit het veldbezoek tonen aan dat in het gehele plangebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn en specifieke waardplanten ontbreken voor het voorkomen van beschermde vlindersoorten. Beschermde vlinders hebben specifieke habitateisen; het plangebied voldoet hier niet aan.

Uit het veldbezoek blijkt dat in het plangebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van beschermde soorten libellen. Door het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied is geen voortplantingsbiotoop voor libellen aanwezig.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde soorten vlinders en libellen in het plangebied uit te sluiten.

4.2.3 Kevers en weekdieren

Beschermde soorten houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Beschermde waterkevers en aquatische weekdiersoorten platte schijfhoren en Bataafse stroommossel zijn afhankelijk van permanente wateren. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De sloot ten westen van het plangebied vormt geen geschikt leefgebied voor de Bataafse stroommossel, een soort die leeft in helder, zuurstofrijk, stromend water en zeer gevoelig is voor verandering van waterkwaliteit (o.a. door vervuiling). Vanwege de bekende verspreiding van platte schijfhoren en beschermde waterkevers op meer dan 25 km afstand van het plangebied, kan ook het voorkomen van deze soorten in de sloot ten westen van het plangebied worden uitgesloten.

Conclusie

In het plangebied ontbreken geschikte biotopen voor beschermde soorten Bataafse stroommossel en houtkevers. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten. Op basis van de bekende verspreiding en het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied zijn ook platte schijfhoren en beschermde aquatische keversoorten uit te sluiten in het plangebied.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van een tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper voorkomt. De grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei (RAVON.nl)

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Vanwege het ontbreken van geschikt leefgebied voor grote modderkruiper in de sloot naast het plangebied en omdat de sloot niet is verbonden met andere sloten in de omgeving, is het redelijkerwijs uit te sluiten dat grote modderkruiper en andere beschermde vissen voorkomen in de sloot grenzend aan het plangebied. De voorgenomen plannen zullen geen negatief effect hebben op de mogelijk in de sloten in de omgeving van het plangebied voorkomende beschermde vissen.

Bij het eventueel dempen van een deel van de watergang wordt het water één richting uitgedreven, zodat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen. Wanneer dit niet mogelijk is dan worden de vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders in een geschikt biotoop uitgezet.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikt oppervlaktewater is het uit te sluiten dat (beschermde) vissoorten voorkomen in de sloot grenzend aan het plangebied.

4.2.5 Reptielen en amfibieën

Uit de verspreidingskaarten in het boek 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al., 2009) en de NDFF komen op een afstand van nul tot een kilometer van het plangebied kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker (alle §3.3 Wnb), kamsalamander,

knoflookpad en poelkikker (alle §3.2 Wnb) voor. Op een afstand van een tot vijf kilometer van het plangebied komen Alpenwatersalamander (§3.3 Wnb) en rugstreeppad (§3.2 Wnb) voor.

Tevens komen volgens bovengenoemde bronnen op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied de reptielsoorten hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang (alle §3.3 Wnb), muurhagedis en zandhagedis (beide §3.2 Wnb) voor.

Door het ontbreken van oppervlaktewater is in het plangebied geen voortplantingsbiotoop voor amfibieën aanwezig. Tussen de Hommelstraat en het plangebied en tussen het plangebied en het aangrenzende weiland ligt een sloot. Ten tijde van het veldbezoek was deze sloot droog. De sloot zou echter voortplantingsbiotoop kunnen vormen voor algemene amfibiesoorten.

Het is daardoor aannemelijk dat het plangebied landhabitat vormt voor enkele weinig kritische, algemene soorten amfibieën van §3.3 Wnb; bastaardkikker, kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker. Deze soorten kunnen tevens in het plangebied overwinteren, bijvoorbeeld onder steenhopen of tussen opgeslagen hout.

Vanwege de ligging, kenmerken en het gebruik van het plangebied is het onwaarschijnlijk dat meer kritische en zwaarder beschermde soorten amfibieën van §3.3 en §3.2 Wnb in het plangebied voorkomen.

Poelkikker leeft vooral in vennen en hoogveenputten en heeft een voorkeur voor de landschapstypen heide en hoogveen, maar komt echter ook voor in landschapstypen stad & dorp en ruderaal terrein (Creemers et al., 2009). Het is niet uit te sluiten dat de poelkikker in de sloten in de directe omgeving van het plangebied voorkomt. Het plangebied kan derhalve dienen als land- en overwinteringshabitat van poelkikker.

Het voortplantingswater van de kamsalamander wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, iets voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie (Creemers et al., 2009). Vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingswater in de omgeving is het uit te sluiten dat kamsalamander het plangebied als overwinteringsgebied of landhabitat gebruikt.

Alpenwatersalamander is een niet kritische soort die vooral voorkomt in de buurt van bos en houtwallen. Deze soort kan echter in verscheidene soorten oppervlaktewater voortplantingsbiotoop vinden. Het kan daarom niet worden uitgesloten dat de Alpenwatersalamander in de watergangen in de directe omgeving van het plangebied voorkomt. Het plangebied kan land- en winterhabitat vormen voor Alpenwatersalamander.

Rugstreeppad is een soort van dynamische milieus. Het voortplantingswater bestaat meestal uit ondiep, onbeschaduwd water. Doordat in het plangebied en de directe omgeving daarvan geschikt voortplantingswater ontbreekt, is het uit te sluiten dat rugstreeppad het plangebied als landhabitat gebruikt.

Echter, dient tijdens de werkzaamheden wel te worden voorkomen dat zandhopen langere tijd blijven liggen, om kolonisatie van de zandhopen door rugstreeppad te voorkomen.

Knoflookpad is een zeer zeldzame soort waarvoor het plangebied en de aangrenzende sloot geen geschikt leefgebied vormen.

De groenstructuren binnen het plangebied vormen geschikt habitat voor levendbarende hagedis en hazelworm. Echter, gezien de ligging van het plangebied en de grote afstand tot het bekende verspreidingsgebied van de soorten is het uit te sluiten dat levendbarende hagedis en hazelworm in het plangebied leefgebied vinden.

In het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor ringslang, muurhagedis en zandhagedis. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is uit te sluiten.

Effectbeoordeling

In het plangebied verdwijnt mogelijk een deel van het leefgebied (land- en winterhabitat) van poelkikker, Alpenwatersalamander en de algemene, minder kritische amfibiesoorten van §3.3 Wnb: kleine watersalamander, bruine kikker, gewone pad en bastaardkikker. De boomgaard blijft echter behouden, waardoor in het plangebied voldoende land- en winterhabitat voor de soorten behouden blijft.

De voorgenomen plannen zorgen ervoor dat het plangebied tijdelijk minder geschikt is als leefgebied voor amfibieën tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. Na de herinrichting zal het plangebied weer geschikt zijn als leefgebied voor amfibieën. Daardoor zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op genoemde amfibiesoorten.

Bij het opruimen van de hoop takken in de boomgaard of andere stapels takken of stenen kunnen in de winterperiode individuen worden gestoord of verwond.

Door in de siertuin bij het nieuwe woongebouw te zorgen voor hogere (ruigte)vegetatie en overhoekjes wordt geschikt leefgebied gecreëerd voor beschermde soorten amfibieën.

Mitigerende maatregelen

Voor de mogelijk binnen het plangebied voorkomende amfibiesoorten van §3.3 Wnb: kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker, geldt in provincie Gelderland in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

Door de werkzaamheden aan de takkenhoop in de boomgaard en andere stapels hout en stenen buiten de winterrustperiode van de amfibieën uit te voeren wordt voorkomen dat individuen worden gestoord of verwond bij de werkzaamheden. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.

Tijdens de werkzaamheden dient te worden voorkomen dat zandhopen langere tijd blijven liggen om kolonisatie van de zandhopen door rugstreeppad te voorkomen.

Voor het zorgvuldig handelen dient de volgende periode en werkwijze te worden gehanteerd:

- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar beschermde soorten amfibieën voorkomen vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.
- + Voortplantingswateren van kikkers, padden en salamanders worden tijdens het voortplantingsseizoen (medio februari – mei) gespaard.
- + Het afdammen, dempen of leegpompen van watergangen wordt in beginsel uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode en winterrust van amfibieën en vissen.
- + Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven, zodat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen. Wanneer dit niet mogelijk is dan worden de vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders in een geschikt biotoop uitgezet.

Conclusie

De amfibiesoorten bastaardkikker, kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker, Alpenwatersalamander (§3.3 Wnb) en poelkikker (§3.2 Wnb) gebruiken het plangebied mogelijk als leefgebied. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op het land- en winterhabitat van mogelijk in het plangebied voorkomende amfibieën.

Door de werkzaamheden aan de takkenhoop in de boomgaard en andere stapels hout en stenen buiten de winterrustperiode van de amfibieën uit te voeren wordt voorkomen dat individuen worden gestoord of verwond bij de werkzaamheden. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.

Voor het zorgvuldig handelen dient voor bepaalde werkzaamheden een specifieke periode en werkwijze te worden gehanteerd:

- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar beschermde soorten amfibieën voorkomen vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.
- + Voortplantingswateren van kikkers, padden en salamanders worden tijdens het voortplantingsseizoen (medio februari – mei) gespaard.
- + Het afdammen, dempen of leegpompen van watergangen wordt in beginsel uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode en winterrust van amfibieën en vissen.
- + Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven, zodat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen. Wanneer dit niet mogelijk is dan worden de vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders in een geschikt biotoop uitgezet.

De aanwezigheid van rugstreeppadden binnen het plangebied kan worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikte biotopen. Tijdens de werkzaamheden dient te worden voorkomen dat zandhopen langere tijd

blijven liggen om kolonisatie van de zandhopen door rugstreeppad te voorkomen.

Gezien de huidige inrichting van het plangebied is het uit te sluiten dat beschermde reptielen in het plangebied leefgebied vinden.

4.2.6 Vogels

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse algemene vogelsoorten. Tijdens het veldbezoek zaten twee holenduiven op het dak van het te slopen woonhuis. In het plangebied zijn geen jaarrond beschermd nesten (horsten) van roofvogels aanwezig. Ook zijn geen geschikte nestlocaties voor steen- of kerkuil aanwezig in het plangebied. In het woonhuis en de garagebox zijn geen sporen of een nest van uilen aangetroffen.

Mogelijk dient de boomgaard in het plangebied als foerageergebied van uilen. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op het eventuele leefgebied van uilen; de boomgaard blijft behouden. Daarnaast vormt de boomgaard slecht een klein onderdeel van het in de omgeving geschikte foerageergebied voor uilen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen. In het te slopen woonhuis zijn ook geen nesten van huismussen aangetroffen. Het voorkomen van huismussen in de te slopen gebouwen is derhalve uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor diverse algemene vogelsoorten. Negatieve effecten op foerageergebied van vogels zijn redelijkerwijs uit te sluiten; in de directe omgeving van het plangebied is voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig. Na de herinrichting zal het plangebied weer geschikt zijn als foerageergebied voor vogels.

Gedurende het broedseizoen zijn nesten van vogels strikt beschermd en activiteiten, zoals slopen van het huis en het verwijderen van struiken en bomen, die een effect op het nest kunnen hebben zijn daarom verboden. Genoemde werkzaamheden dienen daarom ook buiten het broedseizoen plaats te vinden.

De voorgenomen plannen zullen geen effect hebben op het foerageergebied van uilen. De boomgaard blijft behouden en het plangebied betreft maar een klein oppervlakte in verhouding tot de totale beschikbare graslanden en agrarische percelen rondom het plangebied.

Mitigerende maatregelen

Door bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet

natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. Mits bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels worden verwijderd/gerooid, zullen de voorgenomen plannen geen negatieve effecten hebben ten aanzien van foerageer- en/of broedgebied. Ook het verwijderen van een nest in het woonhuis dat in gebruik is, is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

In de te slopen gebouwen zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig. De voorgenomen plannen zullen geen effect hebben op het foerageergebied van uilen.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al., 1997), de NDFF en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en Brandts' vleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de wijdere omgeving van het plangebied.

Het plangebied, met name de groenstructuren, is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en het is aannemelijk dat regelmatig vliegactiviteit van vleermuizen in het plangebied is.

Het woonhuis in het plangebied is geschikt voor het herbergen van vleermuisverblijfplaatsen.

In het plangebied zijn meerdere grote bomen aanwezig met holten die kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats.

Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in de schuur in het woongebouw sporen van bruine rat (uitwerpselen en bergingen van walnootdoppen) aangetroffen. Ook in de garagebox waren uitwerpselen van bruine rat aanwezig. In de oever van de sloot tussen de Hommelstraat en het plangebied zijn ook hollen van bruine rat aangetroffen. De bruine rat is geen beschermde diersoort.

Op de zolder van het woonhuis is ontlasting van vermoedelijk een steenmarter aangetroffen.

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen een straal van een kilometer van het plangebied de volgende soorten voorkomen: bunzing, das, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, veldmuis, vos. Op een afstand van een tot vijf

kilometer van het plangebied zijn volgens de bovengenoemde bron de volgende beschermde zoogdiersoorten waargenomen: aardmuis, boommarter, bosmuis, damhert, dwergmuis, dwergspitsmuis, eekhoorn, steenmarter en wezel (alle §3.3 Wnb).

Uit gegevens van de NDFF blijkt tevens dat binnen een straal van een kilometer van het plangebied de volgende Europees beschermde zoogdiersoort voorkomt: bever (§3.2 Wnb).

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) vaste rust- en verblijfplaatsen van das, bever, vos of eekhoorn aangetroffen. Gezien de kenmerken en het gebruik van het plangebied kan het voorkomen van deze soorten binnen het plangebied worden uitgesloten. Ook het voorkomen van boommarter en damhert kan vanwege het ontbreken van geschikt biotoop worden uitgesloten.

Het plangebied kan wel (onderdeel van) het leefgebied vormen van algemene soorten grondgebonden zoogdieren: egel, haas, konijn, ree, veldmuis, vos, bunzing, eekhoorn, steenmarter, wezel en diverse algemene (spits)muisensoorten (alle §3.3 Wnb).

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatief effect hebben op de functie van het plangebied als foerageergebied. Het plangebied blijft geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en ook in de directe omgeving blijft voldoende alternatief, even geschikt, foerageergebied behouden.

Het woonhuis op de locatie biedt mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Aangezien de sloop van de woning onderdeel van de voorgenomen plannen is, dient nader onderzoek naar vleermuizen gedurende de periode half mei t/m september uit te wijzen of verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn. Tijdens dit onderzoek kan ook de aanwezigheid van eventuele verblijfplaatsen in bomen worden aangetoond of uitgesloten.

Op de zolder is vermoedelijke ontlasting van een steenmarter aangetroffen. nader onderzoek in de vorm van cameravallenonderzoek dient uit te wijzen of het woonhuis inderdaad de vaste rust- en verblijfplaats van een steenmarter vormt. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd in de voortplantingsperiode maart t/m juni.

Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 Wnb; onder andere egel, wezel, bunzing, en diverse algemene muisensoorten. De voorgenomen plannen hebben echter geen negatief effect op deze soorten, aangezien in het plangebied en de directe omgeving van het plangebied voldoende geschikt leefgebied behouden blijft.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op het foerageergebied zijn uit te sluiten.

Het woonhuis op de locatie biedt mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Aangezien de sloop van de woning onderdeel van de voorgenomen plannen is, dient nader onderzoek naar vleermuizen gedurende de periode half mei t/m september uit te wijzen of verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn. Tijdens dit onderzoek kan ook de aanwezigheid van eventuele verblijfplaatsen in bomen worden aangetoond of uitgesloten.

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 van de Wet natuurbescherming geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Doordat in het plangebied en de directe omgeving voldoende geschikt leefgebied aanwezig blijft, hebben de voorgenomen plannen geen negatief effect op de mogelijk in het plangebied voorkomende beschermde kleine grondgebonden zoogdieren van §3.3 Wnb.

Op de zolder is vermoedelijke ontlasting van een steenmarter aangetroffen. nader onderzoek in de vorm van cameravallenonderzoek dient uit te wijzen of het woonhuis inderdaad de vaste rust- en verblijfplaats van een steenmarter vormt. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd in de voortplantingsperiode maart t/m juni.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Beschermde gebieden

Het is uit te sluiten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten tot gevolg zullen hebben op Natura 2000-gebieden.

Het is uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een negatief effect tot gevolg hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het nabijgelegen GNN.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die beschermd zijn onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming, zie tabel 1 op pagina 22.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. De voorgenomen plannen zullen geen negatieve effecten hebben ten aanzien van foerageer- en/of broedgebied. Indien vogels aan het broeden zijn, kan het verwijderen van bomen en beplanting of het slopen van het woonhuis niet plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien en het woonhuis indien een broedgeval aanwezig is buiten het broedseizoen te slopen wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

In de te slopen gebouwen zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig.

De voorgenomen plannen zullen geen effect hebben op het foerageergebied van uilen.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op het foerageergebied zijn uit te sluiten. Het is niet uit te sluiten dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het te slopen gebouw. Het woonhuis in het plangebied biedt mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Aangezien de sloop van de woning onderdeel van de voorgenomen plannen is, dient nader onderzoek naar vleermuizen in de periode half mei t/m september uit te wijzen of verblijfplaatsen van vleermuizen in het gebouw aanwezig zijn. Tevens kan dan worden onderzocht of vleermuisverblijfplaatsen in de bomen in het plangebied aanwezig zijn.

poelkikker (§ 3.2 Wnb) gebruikt het plangebied mogelijk als onderdeel van het leefgebied. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op mogelijk in het plangebied voorkomende amfibieën, in de omgeving blijft voldoende geschikt landhabitat en winterhabitat aanwezig.

Voor de amfibieën geldt dat in de winterrustperiode voorzichtig om moet worden gegaan met steen- en takkenhopen die al sinds november in het plangebied aanwezig zijn in verband met mogelijke winterverblijven. Deze hopen mogen na de winterrustperiode (vanaf half maart) worden opgeruimd.

De aanwezigheid van rugstreeppadden binnen het plangebied kan worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikte biotopen. Tijdens de werkzaamheden dient te worden voorkomen dat zandhopen langere tijd blijven liggen om kolonisatie van de zandhopen door rugstreeppad te voorkomen.

Soorten van paragraaf 3.3. van de Wet natuurbescherming

De amfibiesoorten Alpenwatersalamander, kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker (§3.3 Wnb) gebruiken het plangebied mogelijk als onderdeel van het leefgebied. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op mogelijk in het plangebied voorkomende amfibieën, in de omgeving blijft voldoende geschikt landhabitat en winterhabitat aanwezig.

Voor de amfibieën geldt dat in de winterrustperiode voorzichtig om moet worden gegaan met steen- en takkenhopen die al sinds november in het plangebied aanwezig zijn in verband met mogelijke winterverblijven. Deze hopen mogen na de winterrustperiode (vanaf half maart) worden opgeruimd.

Gezien de huidige inrichting van het plangebied is het uit te sluiten dat beschermde reptielen in het plangebied leefgebied vinden. Op de locatie ontbreekt geschikt biotoop voor deze soorten.

Voor het zorgvuldig handelen dienen voor bepaalde werkzaamheden een specifieke periode en werkwijze te worden gehanteerd:

- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar beschermde soorten amfibieën voorkomen vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.
- + Voortplantingswateren van kikkers, padden en salamanders worden tijdens het voortplantingsseizoen (medio februari – mei) gespaard.
- + Het afdammen, dempen of leegpompen van watergangen wordt in beginsel uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode en winterrust van amfibieën en vissen.
- + Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven, zodat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen. Wanneer dit niet mogelijk is dan worden de vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders in een geschikt biotoop uitgezet.

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 van de Wet natuurbescherming geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Doordat in het plangebied en in de omgeving voldoende geschikt leefgebied aanwezig blijft, hebben de voorgenomen plannen geen negatief effect op de mogelijk in het plangebied voorkomende beschermde kleine grondgebonden zoogdieren van §3.3 Wnb.

Op de zolder van het woonhuis is vermoedelijke ontlasting van een steenmarter gevonden. Nader onderzoek naar steenmarters dient te worden uitgevoerd in de periode maart t/m juni door middel van cameravallen.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Amfibieën	§3.3 Wnb en §3.2 Wnb	Landhabitat en winterhabitat	Nee, mits voorgeschreven maatregelen worden uitgevoerd.	-	Zie §4.2.5
Grondgebonden zoogdieren	§3.3 Wnb	Leef- en foerageergebied	Nee	-	-
Steenmarter	§3.3 Wnb				Nader onderzoek
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Verblijfplaatsen (mogelijk in woning en bomen in plangebied)	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek gedurende periode half mei t/m september
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van begroeiing buiten het broedseizoen
Steenuil en kerkuil	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Foerageergebied	Nee	-	-

5.3 Advies en aanbevelingen

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, mits:

- er, ten behoeve van de mogelijk voorkomende Alpenwatersalamander en poelkikker, zorgvuldig gewerkt wordt:
 - + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar beschermde soorten amfibieën voorkomen vindt plaats in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.
 - + Voortplantingswateren van kikkers, padden en salamanders worden tijdens het voortplantingsseizoen (medio februari – mei) gespaard.
 - + Het afdammen, dempen of leegpompen van watergangen wordt in beginsel uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode en winterrust van amfibieën en vissen.
 - + Bij het dempen van een watergang wordt het water één richting uitgedreven, zodat aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen. Wanneer dit niet mogelijk is dan worden de vissen en amfibieën tijdig weggevangen en elders in een geschikt biotoop uitgezet.
- het verwijderen van vegetatie en het slopen van het huis (indien broedende vogels aanwezig zijn) wordt uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels. Het

broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

3. nader onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd gedurende de periode 15 mei t/m 30 september om het eventueel aantasten van verblijfplaatsen te kunnen uitsluiten. Indien een verblijfplaats aanwezig is, is het noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen en mitigerende maatregelen te treffen.
4. Nader onderzoek naar steenmarters wordt uitgevoerd in de periode maart t/m juni door middel van cameravallen. Indien een verblijfplaats aanwezig is, is het noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen en mitigerende maatregelen te treffen.
5. Tijdens de werkzaamheden wordt voorkomen dat zandhopen langere tijd blijven liggen om kolonisatie van de zandhopen door rugstreeppad te voorkomen.

6 Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken, Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt, versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 7-3-2018
- + NNN, https://gldanders.planoview.nl/planoview/NL.IMRO.9925.PVOmgverordening-vst1?s=SAAXIYAKQgF7vzJFhERCBAN4P4P_____wP38wJiAMdOCzhy3qgpM4ZOGbcCBA, 7-3-2018
- + <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket>
- + Beschermde soorten NDFF: © NDFF - quickscanhulp.nl 07-03-2018 15:24:51
- + www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden

zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechtings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechtings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechtings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechting of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.